

การไกล่เกลี่ย ก่อนฟ้อง

สำหรับประชาชน

สำนักงานศาลยุติธรรม

การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

สำหรับประชาชน

คู่มือการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

สำหรับประชาชน

สำนักงานศาลยุติธรรม

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-book)

ผู้ออกแบบ

นางสาวมิ่งพร มิ่งภักทิสรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

จัดพิมพ์โดย

สำนักส่งเสริมงานตุลาการ

๕๕ อาคารสำนักงานศาลยุติธรรม ชั้น ๑๙

ถนนรัชดาภิเษก แขวงจอมพล

เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

Email : oja@coj.go.th

www.oja.coj.go.th

คำนำ

ในช่วงระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบกับภาวะเศรษฐกิจถดถอยส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ การจ้างงานและวิถีชีวิตของประชาชน ทำให้เกิดปัญหาการว่างงาน อาชญากรรมและปัญหาสังคม ก่อให้เกิดข้อพิพาททางแพ่ง ข้อพิพาทแรงงาน และข้อพิพาททางอาญาเพิ่มขึ้น ทำให้มีการฟ้องร้องดำเนินคดีเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้น จึงได้ออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยเพิ่มความเป็นมาตรา ๒๐ ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ โดยส่งเสริมให้มีระบบไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่ผู้ที่มีข้อพิพาททางแพ่งใช้เป็นช่องทางในการยุติข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี โดยคู่กรณีสามารถร้องขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หากตกลงกันได้ คู่กรณีก็อาจขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอมได้ทันที ทำให้ข้อพิพาททางแพ่งสามารถยุติลงได้ในเวลาอันรวดเร็ว โดยไม่จำเป็นต้องมีการฟ้องคดี นอกจากนี้ ได้ออกพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐนำกระบวนการไกล่เกลี่ย

ข้อพิพาททางแพ่งที่มีทุนทรัพย์ไม่มากและข้อพิพาททางอาญา บางประเภทมาใช้ในการยุติหรือระงับข้อพิพาทดังกล่าว โดยคำนึงถึงความยินยอมของคู่กรณีเป็นสำคัญ ทำให้ปริมาณคดี ขึ้นสู่ศาลลดน้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง เกิดความสมานฉันท์ ขึ้นในสังคม และเสริมสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข

ศาลยุติธรรมเป็นองค์กรที่มีภารกิจหลัก ในการอำนวยความสะดวกแก่คู่ความและประชาชน และ ได้นำระบบไกล่เกลี่ยข้อพิพาทอันเป็นกระบวนการยุติธรรม ทางเลือกมาใช้ควบคู่กับการพิจารณาพิพากษาคดีของศาล ซึ่งได้ผลเป็นที่ยอมรับของคู่ความและประชาชนอย่างแพร่หลาย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ศาลยุติธรรมส่งเสริมให้คู่กรณี และประชาชนนำข้อพิพาทเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยตั้งแต่ ก่อนฟ้องคดีต่อศาล เพื่อลดปริมาณคดีที่จะเข้าสู่การพิจารณาคดี ของศาล และแก้ปัญหาข้อพิพาทของคู่กรณีให้ยุติโดยเร็ว ด้วยความพึงพอใจของคู่กรณีทุกฝ่าย อันสอดคล้องกับ นโยบายของประธานศาลฎีกา ประจำปี ๒๕๖๖ ถึง ๒๕๖๗ โดยมีนโยบายสำคัญว่า “ที่พึง เที่ยงธรรม เท่าเทียม ทันโลก” ซึ่งศาลยุติธรรมพร้อมเป็นที่พึงของประชาชนในโอกาสแรก ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือมีข้อพิพาท ด้วยการส่งเสริม กระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือกในทุกขั้นตอน เพื่อให้ ความขัดแย้งยุติลงด้วยความสมานฉันท์ และไม่ก่อภาระ ค่าใช้จ่ายแก่คู่ความ

นอกจากนี้ ศาลยุติธรรมยังได้ประสานงาน และบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงานไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง ของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และภาคประชาชน ผ่านกลไกการดำเนินงานของคณะทำงานพัฒนาระบบ ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง ซึ่งมีหน้าที่ขับเคลื่อนการพัฒนาระบบ ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามนโยบายประธานศาลฎีกา โดยมุ่งหวังให้ ศาลชั้นต้นทั่วประเทศดำเนินการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถลดปริมาณคดีเข้าสู่ การพิจารณาคดีของศาลเป็นจำนวนมาก ตลอดจนประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตีร และการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุทัศน์ และสื่อออนไลน์

ในการนี้ คณะทำงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ย ก่อนฟ้อง โดยสำนักงานศาลยุติธรรม ได้จัดทำหนังสือ “คู่มือการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง สำหรับประชาชน” เล่มนี้ขึ้น เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คู่กรณีและประชาชนที่ ประสงค์จะยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องต่อศาลยุติธรรม หรือยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ต่อศาลหรือสำนักงานส่งเสริม งานตุลาการ และให้เจ้าหน้าที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า และนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

ได้อย่างถูกต้อง มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้
ทั้งนี้ ท่านสามารถดาวน์โหลดหนังสือ “คู่มือการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง
สำหรับประชาชน” ในรูปแบบไฟล์ PDF และ E-book
ได้ที่ <https://oja.coj.go.th/> เข้าไปที่ส่วนไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
หัวข้อ “การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท”

คณะกรรมการพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง
สำนักงานศาลยุติธรรม
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	จ
ส่วนที่ ๑ การไถ่เกลี้ยก่อนฟ้องตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี	๑
๑.๑ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอไถ่เกลี้ยก่อนฟ้อง	๒
๑.๒ ประเภทของข้อพิพาทที่สามารถ ขอไถ่เกลี้ยก่อนฟ้อง	๓
๑.๓ ช่องทางการยื่นคำร้องขอไถ่เกลี้ยก่อนฟ้อง	๔
๑.๔ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ในการไถ่เกลี้ยข้อพิพาทของศาลยุติธรรม	๔
๑.๕ การให้บริการเกี่ยวกับการไถ่เกลี้ยก่อนฟ้อง ของศาลยุติธรรม	๕
๑.๖ ผู้มีอำนาจและหน้าที่ไถ่เกลี้ยก่อนฟ้อง	๕
๑.๗ กระบวนการไถ่เกลี้ยก่อนฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี	๖

สารบัญ

หน้า

(๑.๗.๑)	การยื่นคำร้องขอไต่ถามก่อนฟ้อง	๖
(๑.๗.๒)	การตรวจคำร้องและพิจารณารับคำร้อง	๗
(๑.๗.๓)	การติดต่อประสานคู่กรณี เข้าร่วมการไต่ถาม	๘
(๑.๗.๔)	ความสนใจของคู่กรณีเป็น องค์ประกอบสำคัญของ การไต่ถามข้อพิพาท	๑๐
(๑.๗.๕)	การดำเนินการไต่ถามข้อพิพาท	๑๐
(๑.๗.๖)	คู่กรณีมีสิทธิถอนตัวจาก การไต่ถามข้อพิพาท	๑๑
(๑.๗.๗)	สัญญาประนีประนอมยอมความ	๑๒
(๑)	ลักษณะของสัญญา ประนีประนอมยอมความ	๑๒
(๒)	แบบของสัญญา ประนีประนอมยอมความ	๑๕
(๓)	หลักการสำคัญในการทำ สัญญาประนีประนอมยอมความ	๑๕

สารบัญ

หน้า

(๔) เหตุที่คู่กรณีต้องทำสัญญาประนีประนอมยอมความ	๒๓
(๕) ผลของการทำสัญญาประนีประนอมยอมความ	๒๔
(๖) อายุความเกี่ยวกับสัญญาประนีประนอมยอมความ	๒๕
(๑.๗.๘) การทำบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ	๒๗
(๑.๗.๙) การขอให้ศาลพิพากษาตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ	๒๘
(๑.๗.๑๐) ผลของการไต่ถามก่อนฟ้องไม่สำเร็จ	๒๙
๑.๘ การนำข้อมูลที่ได้มาระหว่างการไต่ถามไปอ้างอิงหรือนำสืบเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการอนุญาตตุลาการหรือกระบวนการพิจารณาของศาล	๒๙
๑.๙ การสิ้นสุดแห่งกระบวนการไต่ถามในศาล	๓๑

สารบัญ

หน้า

๑.๑๐	ประโยชน์ของการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง	๓๑
ส่วนที่ ๒	การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตาม พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๓
๒.๑	ผู้มีสิทธิขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๓๔
	(๒.๑.๑) กรณีข้อพิพาททางแพ่ง	๓๔
	(๒.๑.๒) กรณีข้อพิพาททางอาญา	๓๕
๒.๒	ศาลที่มีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๓๖
๒.๓	ช่องทางในการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๓๗
๒.๔	ประเภทข้อพิพาทที่คู่กรณีสามารถ ขอไกล่เกลี่ย ตามพระราชบัญญัติ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒	๓๗
	(๒.๔.๑) ข้อพิพาททางแพ่ง	๓๗
	(๒.๔.๒) ข้อพิพาททางอาญา	๔๑
๒.๕	กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๔๓
	(๒.๕.๑) การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	๔๓
	(๒.๕.๒) รูปแบบของคำร้อง	๔๔
	(๒.๕.๓) การพิจารณารับคำร้อง	๔๔
	(๒.๕.๔) การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย	๔๖

สารบัญ

หน้า

(๒.๕.๕) การคัดค้านผู้ไต่ถาม	๔๘
(๒.๕.๖) การดำเนินการไต่ถามข้อพิพาททางแพ่ง	๔๙
(๑) การดำเนินการไต่ถาม	๔๙
(๒) สิทธิของคู่กรณีระหว่างการไต่ถาม และการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน	๕๐
(๓) การทำบันทึกข้อตกลงการไต่ถาม ข้อพิพาท	๕๐
(๔) การบังคับตามข้อตกลงระงับ ข้อพิพาททางแพ่ง	๕๑
(๔.๑) การร้องขอต่อศาลให้บังคับ ตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท	๕๒
(๔.๒) การมีคำสั่งและการอุทธรณ์ คำสั่งบังคับตามข้อตกลง ระงับข้อพิพาท	๕๓
(๒.๕.๗) การดำเนินการไต่ถามข้อพิพาททางอาญา	๕๔

สารบัญ

		หน้า
บรรณานุกรม		๕๖
ภาคผนวก		๖๐
ภาคผนวก ๑	กฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด และประกาศเกี่ยวกับ การไถ่เปลี่ยนก่อนฟ้อง	๖๑
ภาคผนวก ๒	แผนผังกระบวนการ ไถ่เปลี่ยนก่อนฟ้อง ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี	๖๒
ภาคผนวก ๓	แบบฟอร์มและตัวอย่าง แบบฟอร์มที่เกี่ยวกับ การไถ่เปลี่ยนก่อนฟ้อง	๖๓
ภาคผนวก ๔	สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ การไถ่เปลี่ยนก่อนฟ้อง	๖๔

ส่วนที่ ๑

การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

ตามประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี

ส่วนที่ 1 การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 20 ตรี

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๖๓ ได้เพิ่มความของมาตรา ๒๐ ตรี แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่งกฎหมายส่งเสริมให้มีระบบการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องคดีต่อศาล เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่คู่กรณีที่มีข้อพิพาททางแพ่งใช้เป็นช่องทางในการยุติหรือระงับข้อพิพาทก่อนที่จะมีการฟ้องคดี โดยคู่กรณีสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อขอให้ศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท คู่กรณีไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่าย หากคู่กรณีสามารถตกลงกันได้และไกล่เกลี่ยสำเร็จ ผู้ประนีประนอมจัดทำบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ คู่กรณีอาจขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอมได้ทันที ทำให้ข้อพิพาททางแพ่งยุติได้โดยเร็ว คู่กรณีได้รับผลในการปฏิบัติทันทีทำให้ประหยัดเวลา อีกทั้งยังสามารถรักษาสัมพันธภาพอันดีระหว่างคู่กรณีได้

๑.๑ ผู้มีสิทธิยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

(๑) บุคคลธรรมดา

บุคคลที่จะเป็นคู่ความ ซึ่งอาจจะเป็นประชาชน (บุคคลธรรมดา) รวมถึงบุคคลผู้มีสิทธิกระทำแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมาย ได้แก่ ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลของ ผู้ไร้ความสามารถ และผู้แทนเฉพาะคดี หรือในฐานะนายความ

(๒) นิติบุคคล

นิติบุคคลได้แก่ คนหมู่นึ่งหรือกองทรัพย์สิน หรือกิจการอันใดอันหนึ่งซึ่งกฎหมายให้สิทธิและหน้าที่ไว้ ต่างหากจากบุคคลธรรมดา และจะเป็นนิติบุคคลได้โดยก่อตั้งขึ้น ด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติว่าเป็นนิติบุคคล ยังรวมถึงผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคล

(๓) ผู้รับมอบอำนาจจากบุคคลในข้อ ๑ และข้อ ๒

หากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลหรือบุคคล มีสิทธิกระทำแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมายไม่ดำเนินการ เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเอง อาจมอบอำนาจให้ บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นผู้แทนในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก็ได้

๑.๒ ประเภทของข้อพิพาทที่สามารถขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องสามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งได้ทุกลักษณะ โดยไม่จำกัดทุนทรัพย์ เช่น ซื้อขาย ให้เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ ละเมิด ยืม ค้ำประกัน จำน่า จำนอง ตัวเงิน ที่ดิน ชัปลั และข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล เช่น ผู้เยาว์ บุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ คนเสมือนไร้ความสามารถ รวมทั้งข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว เช่น มรดก หย่า สิทธิในการเลี้ยงดูบุตร แบ่งสินสมรส เรียกค่าทดแทน เรียกค่าเลี้ยงชีพ และข้อพิพาทแรงงาน เช่น สิ้นจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า ค่าชดเชย ค่าเสียหายจากการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด ค่าจ้างค้างจ่าย นอกจากนี้ยังสามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา เช่น ฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ เป็นต้น^๑

^๑ เนติภูมิ มายสกุล. (๒๕๖๖). คำถาม-คำตอบ ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตริ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://oja.coj.go.th/th/content/category/detail/id/๘๘/cid/๘๔/iid/๓๘๖๐๐๘>. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๖, ๑๔ ธันวาคม).

๑.๓ ช่องทางการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง^๒

- (๑) คู่กรณียื่นคำร้องด้วยตนเองต่อศาลที่มีเขตอำนาจ หรือ
- (๒) คู่กรณียื่นคำร้องทางไปรษณีย์หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือผู้รับส่งพัสดุภัณฑ์ต่อศาลที่มีเขตอำนาจ หรือ
- (๓) คู่กรณียื่นคำร้องผ่านระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม ที่เรียกว่า CIOS ทางเว็บไซต์ <https://mediation.coj.go.th>

๑.๔ หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาทของศาลยุติธรรม

หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในศาลยุติธรรม ได้แก่ ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทประจำศาล ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ธุรการของศาลทำหน้าที่ตรวจรับคำร้องขอไกล่เกลี่ย ประสานงานการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาล รวมทั้งเป็นผู้ดำเนินการติดต่อประสานคู่กรณีและผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย แต่งตั้งผู้ประนีประนอมหรือผู้ไกล่เกลี่ย รวมถึงให้บริการเขียนคำร้อง ตรวจสอบสัญญาประนีประนอมยอมความ และกำหนดวันและเวลาดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พร้อมทั้งแจ้งสถานที่และอธิบายวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในเบื้องต้นให้คู่กรณีทราบ และบันทึกวันเวลาดำเนินการไว้ในสำนวน นอกจากนี้ ยังดำเนินการรายงานสถิติคดีไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของศาลประจำทุกเดือน

^๒ ข้อกำหนดประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๗.

๑.๕ การให้บริการเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง ของศาลยุติธรรม

(๑) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง
รวมทั้งให้บริการเขียนคำร้องและตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๒) ดำเนินการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องโดยไม่เสียค่าธรรมเนียมศาล
และค่าใช้จ่าย

(๓) มีผู้ประนีประนอมประจำศาลที่มีความเชี่ยวชาญ
เฉพาะด้าน ทำหน้าที่ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้แก่คู่กรณีภายใต้
การกำกับดูแลของศาล

(๔) เมื่อคู่กรณีตกลงทำสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว
อาจขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอม

๑.๖ ผู้มีอำนาจและหน้าที่ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง^๓

(๑) ผู้ประนีประนอมประจำศาล

(๒) ผู้พิพากษา

(๓) เจ้าหน้าที่ศาล

หากผู้รับผิดชอบราชการศาลออกกระเบียบให้
ผู้พิพากษาหรือเจ้าหน้าที่ศาลทำหน้าที่เป็นผู้ประนีประนอม
ในข้อพิพาทที่สามารถไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องได้ ผู้พิพากษาหรือ

^๓ เนติภูมิ มายสกุล. (๒๕๖๖). คำถาม-คำตอบ ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://oja.coj.go.th/th/content/category/detail/Id/๘/cid/๘๔/Id/๓๘๖๐๐๘>.
(วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๖, ๑๔ ธันวาคม).

เจ้าหน้าที่ศาลก็สามารถทำหน้าที่เป็นผู้ประนีประนอมได้ แต่ไม่มีสิทธิได้รับค่าป่วยการในการทำหน้าที่เป็นผู้ประนีประนอม

๑.๗ กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี

ขั้นตอนการเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง มีดังนี้

(๑.๗.๑) การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

(๑) คู่กรณียื่นคำร้องด้วยตนเองต่อศาลที่มีเขตอำนาจ ณ ศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำศาล หรือยื่นคำร้องทางไปรษณีย์หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรือผู้ให้บริการรับส่งพัสดุภัณฑ์ไปยังศาลที่มีเขตอำนาจ หรือยื่นคำร้องผ่านระบบบริการออนไลน์ศาลยุติธรรม (CIOS) ทางเว็บไซต์ <https://mediation.coj.go.th> ทั้งนี้ คู่กรณีไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลและไม่เสียค่าใช้จ่าย^๔

(๒) คำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุชื่อและภูมิลำเนาของคู่กรณีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งรายละเอียดของข้อพิพาท (พอสังเขป) หรือใช้แบบพิมพ์ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมประกาศกำหนด^๕ หากผู้ยื่นคำร้องได้รับมอบอำนาจจากคู่กรณี ต้องแนบสำเนาหนังสือมอบอำนาจด้วย ส่วนกรณีที่ยื่นคำร้องผ่านระบบ CIOS ต้องยื่นโดยใช้แบบพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ในระบบ e-Form แต่ไม่สามารถยื่นคำร้อง

^๔ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๗.

^๕ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๖.

โดยสแกนคำร้องกระดาศเข้าสู่ระบบ CIOS ได้เช่นเดียวกับคำร้องทั่วไป

(๑.๗.๒) การตรวจคำร้องและพิจารณารับคำร้อง

เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ไกล่เกลี่ยตรวจคำร้องว่าคำร้องยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจหรือไม่ เนื้อหาในคำร้องและรายละเอียดข้อพิพาท การลงลายมือชื่อผู้ร้องในคำร้องครบถ้วนหรือไม่ คำร้องดังกล่าวเคยได้รับการดำเนินการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องหรือไม่ หรือคู่กรณีเคยนำข้อพิพาทตามคำร้องไปยื่นฟ้องเป็นคดีแพ่งต่อศาลใดศาลหนึ่งแล้ว โดยคู่กรณีทั้งสองฝ่ายเป็นคู่ความในคดีนั้นหรือไม่ แล้วรายงานให้ศาลทราบ กรณีที่ผู้ยื่นคำร้องได้รับมอบอำนาจจากคู่กรณีต้องมีสำเนาหนังสือมอบอำนาจ หากพบข้อบกพร่องดังกล่าวเจ้าหน้าที่แนะนำและดำเนินการให้ผู้ร้องแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนในวันยื่นคำร้อง ส่วนกรณีที่ผู้ร้องยื่นคำร้องผิดเขตอำนาจศาล ให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแนะนำตามสมควรเพื่อให้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจได้

นอกจากนี้ กรณีที่ยื่นคำร้องผ่านระบบ CIOS หากเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำร้องแล้วพบข้อบกพร่องหรือผู้ร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมรายละเอียดคำร้อง ซึ่งเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อย เจ้าหน้าที่จะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องในระบบ CIOS ก่อนเสนอคำร้องต่อศาล หรือแจ้งให้ผู้ร้องยื่นคำร้องที่ถูกต้องเข้ามาในระบบ CIOS อีกครั้ง

กรณีที่ผู้ร้องเป็นบุคคลธรรมดาและมีเหตุขัดข้องทำให้ไม่สามารถกรอกรายละเอียดคำร้องในระบบ CIOS ได้ เจ้าหน้าที่จะแนะนำและช่วยเหลือในการกรอกคำร้องให้แก่ผู้ร้องในระบบ CIOS และส่งพิมพ์เอกสารออกจากระบบ CIOS เพื่อเสนอศาลพิจารณารับคำร้องต่อไป

เมื่อตรวจคำร้องครบถ้วนแล้ว เจ้าหน้าที่จะดำเนินการเสนอคำร้องขอไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องต่อศาลเพื่อพิจารณารับคำร้องในวันที่ยื่นคำร้อง หรือวันทำการถัดไป^๖

(๑.๗.๓) การติดต่อประสานคู่กรณีเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย

เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องแล้ว กรณีที่ผู้ร้องเป็นสถาบันการเงินหรือนิติบุคคล เจ้าหน้าที่จะส่งหนังสือเชิญชวนเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยให้แก่คู่กรณีอีกฝ่ายพร้อมสำเนาคำร้อง โดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยใช้ซองจดหมายผนึกดวงตราไปรษณียากรที่ผู้ร้องจัดเตรียมไว้และให้คู่กรณีอีกฝ่ายตอบกลับภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ส่ง หรือโทรศัพท์สอบถาม กรณีที่ผู้ร้องเป็นบุคคลธรรมดา และเจ้าหน้าที่ไม่สามารถส่งหนังสือเชิญชวนโดยวิธีอื่น ให้ส่งหนังสือเชิญชวนไปให้คู่กรณีอีกฝ่ายพร้อมกับสำเนาคำร้องทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ^๗ และ

^๖ คณะทำงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง. (๒๕๖๖). แนวปฏิบัติ การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี สำหรับเจ้าหน้าที่. หน้า ๑ - ๒.

^๗ ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๔.

ให้คู่กรณีอีกฝ่ายตอบกลับภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ส่ง หรือ โทรศัพท์สอบถาม นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่อาจส่งหนังสือเชิญชวน เข้าร่วมการไกล่เกลี่ยให้แก่คู่กรณีอีกฝ่ายพร้อมสำเนาคำร้องทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) และให้คู่กรณีอีกฝ่ายตอบกลับภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์

ในกรณีที่คู่กรณีอีกฝ่ายมีหลายคน เจ้าหน้าที่ส่งหนังสือเชิญชวนให้คู่กรณีอีกฝ่ายทุกคน^๘

กรณีที่ผู้ร้องกรอกที่อยู่ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ของคู่กรณีอีกฝ่ายและคู่กรณีอีกฝ่ายตอบรับเข้าร่วมไกล่เกลี่ย ระบบ CIOS จะแจ้งเตือนให้ผู้ร้องทราบ หรือผู้ร้องตรวจสอบการตอบรับเข้าร่วมไกล่เกลี่ยได้ที่สถานะคำร้องในระบบ CIOS^๙

เมื่อครบกำหนดตอบรับเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยแล้ว หากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งตอบรับเข้าร่วมการไกล่เกลี่ย เจ้าหน้าที่จะประสานคู่กรณีทุกฝ่ายเพื่อกำหนดวัน เวลา สถานที่นัดไกล่เกลี่ย และวิธีการไกล่เกลี่ยโดยเร็ว พร้อมทั้งแจ้งวัน เวลาและสถานที่นัดไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีทุกฝ่ายทราบ^{๑๐}

^๘ คณะทำงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง. (๒๕๖๖). แนวปฏิบัติการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี สำหรับเจ้าหน้าที่. หน้า ๒ และหน้า ๖.

^๙ เรื่องเดียวกัน, ๖.

^{๑๐} ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี ข้อ ๑๐.

ในกรณีที่คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งไม่ตอบรับเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยภายในระยะเวลาที่กำหนด ศาลจะมีคำสั่งให้จำหน่ายคำร้องออกจากสารบบ^{๑๑}

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ไม่สามารถติดต่อผู้ร้องหรือคู่กรณีได้ เจ้าหน้าที่อาจขอให้ศาลมีคำสั่งประกาศทางระบบ e-Notice เพื่อแจ้งวันนัดให้ผู้ร้องหรือคู่กรณีทราบ^{๑๒}

(๑.๗.๔) ความสมัครใจของคู่กรณีเป็นองค์ประกอบ สำคัญของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

การไกล่เกลี่ยเป็นวิธีการที่คู่กรณีมีอิสระที่จะเลือกใช้ในการระงับข้อพิพาท ฉะนั้น จึงต้องอาศัยความสมัครใจและความยินยอมของคู่กรณีทุกฝ่ายเป็นสำคัญ

(๑.๗.๕) การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เมื่อได้กำหนดวันนัดไกล่เกลี่ยแล้ว เจ้าหน้าที่เสนอศาลเพื่อพิจารณาแต่งตั้งผู้ประนีประนอม เมื่อศาลแต่งตั้งผู้ประนีประนอมแล้ว ผู้ประนีประนอมจะดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในวันและเวลาดังกล่าว

ในการประชุมไกล่เกลี่ย คู่กรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาควรเข้าร่วมประชุมไกล่เกลี่ยด้วยตนเอง หากคู่กรณีประสงค์

^{๑๑} ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี ข้อ ๑๐ วรรคท้าย

^{๑๒} คณะทำงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง. (๒๕๖๖). แนวปฏิบัติ การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี สำหรับเจ้าหน้าที่. หน้า ๖.

จะมีนายความมาด้วยในวันประชุมไกล่เกลี่ย ก็สามารถทำได้ ส่วนคู่กรณีที่เป็นนิติบุคคลควรแต่งตั้งตัวแทนที่มีอำนาจตัดสินใจและทำสัญญาประนีประนอมยอมความ เข้าร่วมประชุมไกล่เกลี่ย เนื่องจากในวันประชุมไกล่เกลี่ย หากคู่กรณีตกลงกันได้ คู่กรณีต้องลงลายมือชื่อในข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความด้วยตนเอง เว้นแต่เป็นกรณีมีเหตุจำเป็น และได้รับอนุญาตจากศาล

ในวันประชุมไกล่เกลี่ย คู่กรณีสามารถตกลงกันได้ ผู้ประนีประนอมเสนอข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาล เพื่อพิจารณาว่าข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น เป็นไปตามเจตนาของคู่กรณี หลักแห่งความสุจริตเป็นธรรม และไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือไม่ หากข้อตกลงนั้น เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว ก็ให้คู่กรณีทำบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ หากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายเจรจาทกลงกันไม่ได้ ผู้ประนีประนอมก็ยุติการไกล่เกลี่ย

(๑.๗.๖) คู่กรณีมีสิทธิถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

หลังจากเข้าร่วมกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทแล้ว คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิถอนตัวจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ เนื่องจากการเข้าใช้วิธีการไกล่เกลี่ยเกิดจากความสมัครใจและความยินยอมของคู่พิพาททั้งสองฝ่าย เมื่อปรากฏว่าคู่พิพาททั้งสองฝ่ายไม่สมัครใจ หรือยินยอมที่จะใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อไป คู่กรณีฝ่ายนั้นจึงมีสิทธิถอนตัวจากกระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้ตลอดเวลา

(๑.๗.๗) สัญญาประนีประนอมยอมความ

สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นสัญญาชนิดหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการตกลงกันระงับข้อพิพาทระหว่างคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๗ มาตรา ๘๕๐ ถึง มาตรา ๘๕๒

(๑) ลักษณะของสัญญาประนีประนอมยอมความ^{๑๓}

(๑) เป็นสัญญาซึ่งประกอบด้วยคู่สัญญาสองฝ่ายขึ้นไป ซึ่งแต่ละฝ่ายจะมีคนเดียวหรือหลายคน และจะเป็นบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลก็ได้

(๒) เป็นสัญญาที่ระงับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นไป กล่าวคือ คู่สัญญาต้องมีวัตถุประสงค์ในการทำสัญญาเพื่อระงับข้อพิพาทซึ่งมีอยู่หรือจะมีขึ้นให้เสร็จสิ้นไป หากแม้คู่กรณีตั้งใจทำสัญญาประนีประนอมยอมความกัน แต่ข้อความในสัญญาไม่เป็นการระงับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นไป สัญญานั้นก็ไม่เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ เช่น กรณีบันทึกถ้อยคำเรื่องแบ่งกรรมสิทธิ์รวมและแบ่งหักที่สาธารณประโยชน์มีข้อความว่า “โจทก์และจำเลยทั้งสี่ตกลงแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาท โดยไม่ได้ระบุว่าส่วนของเจ้าของรวมแต่ละคนมีแนวเขตตั้งแต่บริเวณใดถึงบริเวณใด จำนวนเนื้อที่เท่าใด” ไม่มีลักษณะเป็นการระงับข้อพิพาทซึ่งมีอยู่หรือจะมีขึ้นให้เสร็จไปด้วยต่างยอม

^{๑๓} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๐.

ผ่อนผันให้แกกัน จึงไม่เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๐^{๑๔}

นอกจากนี้ ในสัญญาจะต้องมีรายละเอียดข้อตกลงต่อกันที่แน่นอนเกี่ยวกับจำนวนเงินหรือการปฏิบัติเพื่อการชำระหนี้ วิธีการชำระหนี้ อันจะทำให้ปราศจากการโต้แย้งกันอีก จึงจะถือว่าเป็นการระงับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นไป

กรณีที่ไม่มีการระงับข้อพิพาทที่แน่นอน อันปราศจากการโต้แย้ง เช่น ยังต้องตกลงจำนวนค่าเสียหายหรือค่ารักษาพยาบาลกันอีก เป็นต้น หรือเป็นเพียงการแสดงเจตนาเพื่อระงับข้อพิพาทแต่ฝ่ายเดียวอันเป็นเพียงข้อเสนอเท่านั้น ยังไม่มีการระงับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นไป จึงไม่ถือว่าเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ

(๓) คู่สัญญาต่างยอมผ่อนผันให้แกกันและกัน การระงับข้อพิพาทให้เสร็จสิ้นไป อันจะส่งผลให้เป็นสัญญาประนีประนอมยอมความนั้น คู่สัญญาทุกฝ่ายต้องต่างยอมผ่อนผันให้แกกันและกัน หากยอมผ่อนผันเพียงฝ่ายเดียว ก็ไม่ถือว่าเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ เช่น กรณีบันทึกของเจ้าพนักงานที่ดินที่ได้สอบสวนไกล่เกลี่ยเรื่องการคัดค้านแนวเขตที่ดินระหว่างผู้ขอหรือจำเลย และผู้คัดค้านหรือโจทก์ที่ ๑ ทั้งสองฝ่ายทราบถึงแนวเขตของที่ดิน

^{๑๔} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๒๒/๒๕๖๖

โดยยึดถือหลักฐานแผนที่เดิมและหลักฐานแผนที่แสดงแนวเขต
คัดค้าน ตกลงกันได้โดยรูปแผนที่แนวเขตที่คัดค้านกันนั้น
ให้เป็นของผู้ขอหรือจำเลยประมาณ ๑-๑-๕๒ ไร่ เป็นของ
ผู้คัดค้านหรือโจทก์ที่ ๑ เนื้อที่ ๐-๒-๐๐ ไร่ และผู้คัดค้านหรือ
โจทก์ที่ ๑ ขอยกเลิกการคัดค้าน จึงเป็นกรณีที่จำเลยและ
โจทก์ที่ ๑ ตกลงกันว่าที่ดินในแนวเขตที่คัดค้านกันนั้นตาม
หลักฐานแผนที่เดิมเป็นที่ดินของจำเลย ตกลงให้เป็นของ
จำเลยเนื้อที่ประมาณ ๑-๑-๕๒ ไร่ และเป็นของโจทก์ที่ ๑
เนื้อที่ ๐-๒-๐๐ ไร่ และโจทก์ที่ ๑ ยกเลิกการคัดค้าน อันเป็น
การที่จำเลยและโจทก์ที่ ๑ ตกลงระงับข้อพิพาทในแนวเขต
ที่ดินที่คัดค้านให้เสร็จสิ้นไปโดยยอมผ่อนผันให้แก่กันแล้ว
จึงเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๐^{๑๕}

(๔) เมื่อเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ
และมีหลักฐานเป็นหนังสือ^{๑๖} หากฝ่ายใดไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง
ในสัญญา ถือว่าเป็นผู้ผิดสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งฟ้องร้อง
ให้บังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความได้ แต่จะฟ้องตาม
มูลหนี้เดิมไม่ได้ เพราะมูลหนี้เดิมระงับไปแล้ว และเกิดสิทธิขึ้นใหม่

^{๑๕} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๘๑/๒๕๖๖ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๔๗/๒๕๖๔

^{๑๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๐

ตามสัญญาประนีประนอมยอมความ ตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๒^{๑๗}

(๒) แบบของสัญญาประนีประนอมยอมความ

สัญญาประนีประนอมยอมความเป็น
สัญญาต่างตอบแทนที่ต้องมีหลักฐานเป็นหนังสือและ
ลงลายมือชื่อฝ่ายที่ต้องรับผิด หรือลายมือชื่อตัวแทนฝ่ายนั้น
เป็นสำคัญ มิฉะนั้นจะฟ้องร้องบังคับคดีไม่ได้^{๑๘} ฉะนั้น
ผู้ประนีประนอมจัดให้คู่กรณีทำสัญญาประนีประนอมยอมความ
ก่อนที่จะยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เพื่อเป็นหลักฐานในการปฏิบัติ
ตามข้อตกลงของคู่กรณี และเป็นหลักฐานในการฟ้องคดี เมื่อคู่กรณี
ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

(๓) หลักการสำคัญในการทำสัญญา ประนีประนอมยอมความ

(๑) คู่สัญญาต้องมีความสามารถ ในการทำนิติกรรม

กรณีที่บุคคลเป็นผู้เยาว์ยังไม่บรรลุนิติภาวะ
ไม่สามารถทำสัญญาประนีประนอมยอมความเพื่อให้ศาลมี
คำพิพากษาตามยอมได้ เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและ

^{๑๗} เรวັตร จันทร์พินิจ. (๒๕๓๘). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ว่าด้วยยืม ผูกทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ
การพนันและชั้นต่อ. หน้า ๑๙๑ – ๒๐๐.

^{๑๘} เรื่องเดียวกัน, ๒๐๒.

พาณิชย์ มาตรา ๑๕๗๔ (๑๒)^{๑๙} กำหนดให้สัญญาประนีประนอมยอมความอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ เป็นนิติกรรมที่ใช้อำนาจปกครองจะกระทำมิได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต และใช้อำนาจปกครองก็ไม่อาจให้ความยินยอมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๑^{๒๐} หากใช้อำนาจปกครองในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรมทำสัญญาประนีประนอมยอมความโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล นิติกรรมที่ตกลงไปไม่มีผลผูกพันผู้เยาว์ และถือว่าเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ย่อมตกเป็นโมฆะ เช่น กรณีมีผู้กระทำความผิดต่อผู้เยาว์อันมีผลให้ผู้เยาว์มีสิทธิได้รับค่าสินไหมทดแทนนั้น เป็นการที่ผู้เยาว์จะได้มาซึ่งทรัพย์สินอย่างหนึ่ง หากมีการประนีประนอมยอมความกัน ใช้อำนาจปกครองจะต้องทำสัญญาแทนผู้เยาว์ ใช้อำนาจปกครองในฐานะผู้แทนโดยชอบธรรม ชอบที่จะต้องขออนุญาตศาลเสียก่อน เพราะเป็นการทำสัญญาประนีประนอม

^{๑๙} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๗๔ บัญญัติว่า “นิติกรรมใดอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ดังต่อไปนี้ ใช้อำนาจปกครองจะกระทำมิได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาต (๑๒) ประนีประนอมยอมความ...”

^{๒๐} ตรัสถณ ภัทรกรพงศ์. (๒๕๖๖). การบังคับใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ : ศึกษากรณีการทำสัญญาประนีประนอมยอมความในศาลเยาวชนและครอบครัว. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://library.coj.go.th/pdf-view.html?fid=๕๑๓๔๙&table=files_biblio . (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๗, ๒๒ กุมภาพันธ์).

ยอมความอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้เยาว์ตามที่บังคับไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๗๔ (๑๒) เมื่อบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้เยาว์กับจำเลยได้ทำข้อตกลงเรื่องค่าเสียหายและค่ารักษาพยาบาลของโจทก์ ผู้เยาว์กับของบิดา โดยไม่ตั้งใจเรียกร้อยค่าเสียหายใด ๆ ทั้งทางแพ่งและทางอาญาจากจำเลยอีก เป็นการระงับข้อพิพาทในมูลละเมิด จึงเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความ การที่บิดาโดยชอบด้วยกฎหมายทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับจำเลยตามลำพังโดยมิได้รับอนุญาตจากศาล ย่อมเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติดังกล่าว จึงตกเป็นโมฆะ และไม่มีผลผูกพันโจทก์แต่ประการใด สิทธินาคติมาฟ้องเรียกค่าสินไหมทดแทนของโจทก์ จึงไม่ระงับไป^{๒๑}

กรณีบุคคลใดเป็นบุคคลวิกลจริตไม่สามารถจัดการงานของตนเองได้ บุคคลตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนไร้ความสามารถ เมื่อศาลสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนไร้ความสามารถแล้ว ซึ่งจะเกิดผลในทางกฎหมายคือคนไร้ความสามารถต้องอยู่ในความดูแลของผู้อนุบาล และคนไร้ความสามารถไม่สามารถทำนิติกรรมได้เอง การทำนิติกรรมของคนไร้ความสามารถต้องให้ผู้อนุบาลเป็นผู้ทำแทนเท่านั้น

^{๒๑} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๓/๒๕๕๒

นิติกรรมใด ๆ ที่คนไร้ความสามารถได้ทำลงไป ตกเป็นโมฆียะ^{๒๒} ฉะนั้น หากคนไร้ความสามารถทำสัญญาประนีประนอมยอมความเอง สัญญานั้นตกเป็นโมฆียะตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๙ จึงต้องมีผู้อนุบาลทำสัญญาประนีประนอมยอมความแทนคนไร้ความสามารถ

กรณีบุคคลใดเป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ^{๒๓}

บุคคลตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๘ ร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถ เมื่อศาลมีคำสั่งให้บุคคลนั้นเป็นคนเสมือนไร้ความสามารถแล้ว ศาลจะมีคำสั่งตั้งผู้พิทักษ์ด้วย มีผลให้คนเสมือนไร้ความสามารถ จะทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๑๑) ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อน โดยจัดว่าเป็นผู้หย่อนความสามารถ เฉพาะการทำนิติกรรมต่าง ๆ ซึ่งระบุไว้ในมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๑๑) เท่านั้น ที่จะต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อน จึงจะมีความสามารถทำได้ ส่วนในกรณีที่คนเสมือนไร้ความสามารถ ไม่สามารถทำการอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง ได้ด้วยตนเอง เพราะเหตุมีกายพิการหรือมีจิตฟั่นเฟือน

^{๒๒} วิลาสินี สิทธิโสภณ. (๒๕๖๒). กฎหมายเกี่ยวกับคนไร้ความสามารถและเสมือนไร้ความสามารถ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๗, ๒๐ กุมภาพันธ์).

^{๒๓} บุคคลที่มีเหตุบกพร่องตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๒

ไม่สมประกอบ ศาลจะสั่งให้ผู้พิทักษ์เป็นผู้มีอำนาจกระทำการนั้น แทนคนเสมือนไร้ความสามารถได้^{๒๔} ดังนั้น คนเสมือนไร้ความสามารถ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้พิทักษ์ก่อน จึงจะสามารถทำ สัญญาประนีประนอมยอมความได้ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๓๔ วรรค ๑ (๑๑)

กรณีนิติบุคคลต้องมีผู้แทนคนหนึ่งหรือหลายคนตามที่กฎหมายหรือข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งได้กำหนดไว้^{๒๕} และจะจัดการกิจการใด ๆ ต้องอาศัยผู้แทนจัดการแทน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ วรรคสอง^{๒๖} ฉะนั้น สัญญาหรือนิติกรรมใด ๆ ซึ่งนิติบุคคลจะเข้ากระทำ ผู้แทนของนิติบุคคลก็ทำแทน^{๒๗} ทั้งนี้ การมอบอำนาจของนิติบุคคล ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยตัวแทนมาใช้บังคับแก่ความเกี่ยวพันระหว่างนิติบุคคลกับผู้แทนของนิติบุคคล และ

^{๒๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๔ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๒๖๓๔/๒๕๕๘.

^{๒๕} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “นิติบุคคลต้องมีผู้แทนคนหนึ่งหรือหลายคน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายหรือข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งจะได้กำหนดไว้”

^{๒๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๐ วรรคสอง บัญญัติว่า “ความประสงค์ของนิติบุคคลย่อมแสดงออกโดยผู้แทนของนิติบุคคล”.

^{๒๗} ไพจิตร บุญญพันธุ์. (๒๕๔๘, กันยายน – ธันวาคม). ผู้แทนของนิติบุคคลและผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลคือใคร : ผู้ทำการแทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน. *วารสารตุลพาท*, ๓(๕๒), หน้า ๑๐.

ระหว่างนิติบุคคลหรือผู้แทนของนิติบุคคลกับบุคคลภายนอก โดยอนุโลม^{๒๘} หากผู้แทนของนิติบุคคลได้กระทำภายในขอบ วัตถุประสงค์แห่งข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้งนิติบุคคลนั้นแล้ว ถือว่าเป็นการทำแทนนิติบุคคลนั้นแล้ว ผู้แทนของนิติบุคคล ไม่ต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว แต่นิติบุคคลต้องรับผิดชอบต่อ บุคคลภายนอก^{๒๙} หากผู้แทนของนิติบุคคลกระทำเกินขอบ วัตถุประสงค์หรือขอบอำนาจ ผู้แทนนั้นต้องรับผิดชอบเป็นการส่วนตัว ดังนั้น กรณีที่นิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ในการประนีประนอม ยอมความข้อพิพาทกับผู้อื่น ผู้แทนนิติบุคคลต้องเข้าร่วม ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและทำสัญญาประนีประนอมยอมความภายใน ขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล จึงจะมีผลผูกพันนิติบุคคลให้ ต้องรับผิดชอบตามสัญญาประนีประนอมยอมความ เช่น กรณีที่ จำเลยที่ ๓ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด ไม่มีวัตถุประสงค์ การค้าประกันการชำระหนี้ของผู้อื่นตามบทบัญญัติแห่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๖ ผู้แทนนิติบุคคล ต้องกระทำการหรือนิติกรรมภายในขอบวัตถุประสงค์ของ นิติบุคคล จึงจะมีผลผูกพันนิติบุคคล เมื่อจำเลยที่ ๓ ไม่มี

^{๒๘} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๗.

^{๒๙} ตริเนตร สารพงษ์ และอิชวัต สุจินันท์สกุล. (๒๕๕๔, มกราคม - เมษายน) การห้ามใช้ตราประทับในเช็คกับปัญหาความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคล. วารสารตุลพาห, ๑(๕๘), หน้า ๑๓๐ - ๑๓๑.

วัตถุประสงค์ในการค้าประกันหนี้ของผู้อื่น สัญญาค้าประกันระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ ๓ จึงเป็นเรื่องนอกขอบวัตถุประสงค์ของจำเลยที่ ๓ ไม่มีผลผูกพันจำเลยที่ ๓ ให้ต้องรับผิดชอบตามสัญญาค้าประกันดังกล่าว^{๓๐}

ทั้งนี้ กรณีที่ผู้แทนเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยแทนคู่กรณีที่เป็นผู้เยาว์ หรือคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ผู้ประนีประนอมจะต้องตรวจสอบอำนาจของผู้แทนว่าได้รับมอบอำนาจให้เข้าทำสัญญาประนีประนอมยอมความด้วยหรือไม่ หากผู้เข้าทำสัญญามีความบกพร่องในเรื่องความสามารถตามกฎหมายแล้วจะส่งผลให้สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นโมฆียะ

(๒) คู่สัญญาต้องมีอำนาจในการทำสัญญา ผู้ที่ทำสัญญาประนีประนอมยอมความในศาลต้องมีอำนาจทำสัญญาประนีประนอมยอมความได้โดยชอบ เช่น กรณีเจ้าหนี้ของจำเลยฟ้องจำเลยเรียกหนี้สิน ผู้รับมอบอำนาจจากจำเลยนำใบมอบอำนาจมาขอทำสัญญาประนีประนอมยอมความกับจำเลยแต่ใบมอบอำนาจนั้น เป็นเรื่องให้ทำคำขอรับรองการทำประโยชน์และทำนิติกรรมขายที่ดินตาม ส.ค. ๑ เลขที่ ๖๐๗ แม้จะมีข้อความว่าให้มีอำนาจดำเนินคดีทางศาล เช่นยอมความได้ด้วยก็ตาม ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับที่ดินนั้น ดังนั้น

^{๓๐} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๙/๒๕๖๖

ผู้รับมอบอำนาจจึงไม่มีอำนาจทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และพิพากษตามยอมให้ก็ไม่มีผลผูกพันจำเลย^{๓๑}

(๓) วัตถุประสงค์ของสัญญาต้องไม่เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือไม่เป็นการพันวิสัย หากวัตถุประสงค์ในการทำสัญญาเป็นการต้องห้ามดังกล่าว จะส่งผลให้สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นโมฆะ^{๓๒} เช่น กรณีที่ข้อความตามคำร้องขอถอนฟ้องเป็นข้อตกลงที่โจทก์ และจำเลยตกลงระงับข้อพิพาทด้วยการให้โจทก์ถอนฟ้อง คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๖๐๗๐/๒๕๖๐ โดยมีข้อตกลงอื่นด้วยว่า จำเลยต้องชำระเงินให้โจทก์อีก ๖๐๐,๐๐๐ บาท เมื่อปรากฏว่า ข้อตกลงประนีประนอมยอมความตามคำร้องขอถอนฟ้อง โจทก์ตกลงถอนฟ้องคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๖๐๗๐/๒๕๖๐ ซึ่งเป็นคดีที่โจทก์ฟ้องจำเลยในข้อหาปลอมเอกสารและ ใช้เอกสารสิทธิปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๔ และมาตรา ๒๖๘ อันเป็นคดีความผิดอาญาแผ่นดิน ข้อตกลงดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและ ศีลธรรมอันดีของประชาชน ย่อมตกเป็นโมฆะ ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐^{๓๓}

^{๓๑} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๙๔๖/๒๕๐๙ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๒๔/๒๕๑๘

^{๓๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๐ และมาตรา ๑๕๑

^{๓๓} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๒๒๙/๒๕๖๖

(๔) สัญญาประนีประนอมยอมความต้องชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ และไม่ก่อให้เกิดปัญหาภายหลัง

(๕) สัญญาประนีประนอมยอมความควรมีข้อตกลงว่า คู่สัญญาไม่ตั้งใจเรียกร้องสิ่งอื่นใด นอกจากข้อตกลงข้างต้นอีก

(๖) สัญญาประนีประนอมยอมความต้องทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายและพยานทั้งสองฝ่าย^{๓๔}

(๔) เหตุที่คู่กรณีต้องทำสัญญา ประนีประนอมยอมความ

สัญญาประนีประนอมยอมความเป็นบันทึกข้อตกลงที่สรุปเงื่อนไขสำคัญที่เกิดจากการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและเป็นการแสดงเจตนาของคู่กรณีในการตกลงระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยระบุข้อตกลงและเงื่อนไขในสัญญาประนีประนอมยอมความ และเป็นหลักฐานในการฟ้องคดีหากคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความ

^{๓๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๒

(๕) ผลของการทำสัญญาประนีประนอม
ยอมความ

(๑) สิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบ
มูลหนี้เดิมระงับไป

ผลของสัญญาประนีประนอมยอมความ
ทำให้การเรียกร้องซึ่งคู่กรณีแต่ละฝ่ายได้ยอมสละหนี้ระงับสิ้นไป
และทำให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายได้สิทธิตามที่แสดงในสัญญา กล่าวคือ
สิทธิเรียกร้องตามมูลหนี้เดิมเฉพาะที่สละเท่านั้นระงับ กรณีที่
มูลหนี้เดิมมีสิทธิเรียกร้องหลายข้อ สิทธิเรียกร้องข้อใดไม่ได้สละ
สิทธิเรียกร้องข้อนั้นก็ไม่วางงับ มูลหนี้เดิมจะระงับหรือไม่ระงับ
มีผลเฉพาะคู่สัญญาเท่านั้น เมื่อมูลหนี้เดิมระงับแล้ว จะฟ้องร้อง
บังคับคดีตามมูลหนี้เดิมที่ระงับไม่ได้

ในกรณีที่สัญญาประนีประนอมยอมความ
ตกเป็นโมฆะ ไม่ว่าด้วยเหตุใด มูลหนี้เดิมย่อมไม่ระงับ

(๒) ทำให้คู่สัญญาได้สิทธิตามที่แสดง
ในสัญญาประนีประนอมยอมความ ตามประมวลกฎหมาย
แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๒ เช่น กรณีที่ข้อตกลง
ในคดีอาญามีความว่าจำเลยที่ ๑ จะชดใช้เงินให้แก่โจทก์
จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ภายในวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๖๑
หากจำเลยที่ ๑ ชดใช้เงินดังกล่าวแล้ว จะถอนฟ้องไม่ติดใจ
บังคับคดีในคดีนี้ ต่อมาโจทก์ถอนฟ้องคดีอาญาดังกล่าว ด้วยเหตุ
ที่จำเลยที่ ๑ ชำระเงินแก่โจทก์ครบถ้วนแล้ว ในเวลาที่กำหนด

ชี้ให้เห็นว่าทั้งสองฝ่ายระงับข้อพิพาทซึ่งมีอยู่นั้นให้เสร็จสิ้นไป ด้วยการยอมผ่อนผันให้แก่กันโดยการปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งกันและกัน ข้อตกลงนี้จึงมีลักษณะเป็นสัญญาประนีประนอมยอมความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๘๕๐ มีผลทำให้การเรียกร้องซึ่งแต่ละฝ่ายได้ยอมสละนั้นระงับสิ้นไป และทำให้แต่ละฝ่ายได้สิทธิตามที่แสดงไว้ในสัญญานั้นว่าเป็นของตนตามมาตรา ๘๕๒^{๓๕}

เมื่อมูลหนี้เดิมระงับสิ้นไปแล้ว ทำให้คู่สัญญาได้สิทธิใหม่ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาประนีประนอมยอมความ คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะฟ้องร้องบังคับฝ่ายนั้นให้ปฏิบัติตามสัญญาประนีประนอมยอมความได้ จะฟ้องร้องบังคับตามมูลหนี้เดิมที่ระงับไปแล้วไม่ได้^{๓๖}

(๖) อายุความเกี่ยวกับสัญญาประนีประนอมยอมความ

โดยหลัก สิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นโดยสัญญาประนีประนอมยอมความมีกำหนดอายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๙๓/๓๒ ทั้งนี้ ไม่ว่าสิทธิเรียกร้องเดิมจะมีกำหนดอายุความเท่าใด

^{๓๕} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๙๐/๒๕๖๕

^{๓๖} เรวัตร์ จันทรพิณีจ. (๒๕๓๘). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ผูกทรัพย์ เกือบของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันและขั้นตอน. หน้า ๒๐๗ – ๒๐๙.

เช่น จำเลยที่ ๑ และจำเลยที่ ๒ ผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๙ โจทก์ฟ้องคดีนี้วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๒ ยังไม่เกิน ๑๐ ปี จึงไม่ขาดอายุความ^{๓๗}

นอกจากนี้ อายุความฟ้องคดีผิดสัญญา ประนีประนอมยอมความเริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับ สิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป กล่าวคือในวันที่มีการผิดสัญญา เกิดขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๒ เช่น กรณีการนำมูลหนี้ตามคำพิพากษามาฟ้องจำเลย เป็นคดีล้มละลาย เป็นการใช้สิทธิเรียกร้องที่เกิดขึ้นโดย สัญญาประนีประนอมยอมความ ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๒ ให้มีกำหนดอายุความ ๑๐ ปี ในการนับอายุความนั้น มาตรา ๑๙๓/๑๒ บัญญัติว่า อายุความ ให้เริ่มนับแต่ขณะที่อาจบังคับสิทธิเรียกร้องได้เป็นต้นไป คดีนี้ ศาลมีคำพิพากษามายอมเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๒ กำหนดให้จำเลยผ่อนชำระหนี้เป็นงวด งวดที่ ๑ ถึงงวดที่ ๑๒ ตกลงผ่อนชำระงวดละไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท โดยเริ่มชำระ งวดแรกในวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๒ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จำเลยได้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่โจทก์หลายครั้ง โดยครั้งสุดท้าย ได้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่โจทก์เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ดังนั้น การที่จำเลยชำระหนี้ให้แก่โจทก์บางส่วนย่อมมีผลทำให้

^{๓๗} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๒/๒๕๔๙

อายุความสะดุดหยุดลงตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๑๔ (๑) เมื่ออายุความสะดุดหยุดลงแล้ว ระยะเวลาที่ล่วงพ้นไปก่อนนั้น ย่อมไม่นับเข้ามาในอายุความตาม มาตรา ๑๙๓/๑๕ การที่โจทก์นำมูลหนี้ตามคำพิพากษามา ยอม ดังกล่าวมาฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีล้มละลาย เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๒ จึงยังไม่ล่วงพ้นอายุความตามมาตรา ๑๙๓/๓๒ โจทก์จึงมีสิทธินำหนี้ตามคำพิพากษามา ยอม ดังกล่าวมาฟ้องจำเลยทั้งสองเป็นคดีล้มละลายได้ ^{๓๔}

(๑.๗.๘) การทำบันทึกข้อตกลงหรือสัญญา

ประนีประนอมยอมความ

เมื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายสามารถเจรจาและตกลงกันได้ และประสงค์ทำบันทึกข้อตกลงหรือสัญญา ประนีประนอมยอมความ ผู้ประนีประนอมเสนอข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความต่อศาล หากศาลพิจารณาแล้ว เห็นว่าข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นไปตาม เจตนาของคู่กรณี หลักแห่งความสุจริต เป็นธรรม และไม่ฝ่าฝืน ต่อกฎหมาย ให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายทำสัญญาประนีประนอมยอมความ เป็นหนังสือ เจ้าหน้าที่ดำเนินการให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายลงลายมือชื่อ ในบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ และ นำฉบับสัญญาประนีประนอมยอมความมอบให้แก่คู่กรณี

^{๓๔} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๓๓๖/๒๕๕๖

ทั้งสองฝ่าย^{๓๙} ทั้งนี้ การทำข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความเป็นหนังสือ คู่กรณีต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง เว้นแต่ เป็นกรณีมีเหตุจำเป็นและได้รับอนุญาตจากศาล เพื่อป้องกันมิให้มีการใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องไปในทางที่มิชอบ^{๔๐}

(๑.๗.๙) การขอให้ศาลพิพากษาตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ

เมื่อคู่กรณีทำบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความแล้ว ในกรณีที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีความประสงค์ที่จะขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ คู่กรณีทั้งสองฝ่ายต้องยื่นคำขออย่างช้าในวันที่ทำบันทึกข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ โดยแสดงเหตุผลความจำเป็นในการร้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ หากศาลเห็นว่าการณีมีความจำเป็นที่สมควรจะมีคำพิพากษาไปในเวลานั้น ศาลจะมีคำพิพากษาตามข้อตกลงหรือสัญญาประนีประนอมยอมความ แต่ถ้าศาลเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่สมควรจะมีคำพิพากษาไปในเวลานั้น ศาลจะสั่งยกคำขอ^{๔๑}

^{๓๙} คณะทำงานพัฒนาระบบไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง. (๒๕๖๖). แนวปฏิบัติการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรีสำหรับเจ้าหน้าที่. หน้า ๖. และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตรี ข้อ ๑๑.

^{๔๐} ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๓.

^{๔๑} ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑๔.

เมื่อศาลมีคำพิพากษาตามยอมแล้ว หากคู่กรณีอีกฝ่ายไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาตามยอม เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาสามารถดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาตามยอมได้ทันที^{๔๒} โดยไม่ต้องฟ้องคดีอีก

(๑.๗.๑๐) ผลของการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องไม่สำเร็จ

กรณีที่ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ประนีประนอมและการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลง โดยคู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงกันได้ ทำให้การไกล่เกลี่ยไม่ประสบความสำเร็จ หากปรากฏว่าอายุความครบกำหนดไปแล้ว หลังจากยื่นคำร้องหรือจะครบกำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง ให้ขยายอายุความออกไปอีก ๖๐ วันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทสิ้นสุดลง^{๔๓}

๑.๘ การนำข้อมูลที่ได้มาระหว่างการไกล่เกลี่ยไปอ้างอิง หรือนำสืบเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการอนุญาโตตุลาการ หรือกระบวนการพิจารณาของศาล

กรณีที่ไกล่เกลี่ยไม่สำเร็จ คู่กรณีที่เข้าร่วมการไกล่เกลี่ย ผู้ประนีประนอม บุคคลภายนอก หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการไกล่เกลี่ยไม่สามารถนำข้อมูลที่ได้มาระหว่างการไกล่เกลี่ยไปอ้างอิง หรือนำสืบเป็นพยานหลักฐานในกระบวนการอนุญาโตตุลาการ กระบวนการพิจารณาในศาลเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้

^{๔๒} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตีร วรยศสอง

^{๔๓} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตีร วรยศท้าย

(๑) ความประสงค์หรือเต็มใจของคู่กรณีในการขอเข้าร่วมในการไกล่เกลี่ย

(๒) ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางหรือวิธีการในการระงับข้อพิพาทของคู่กรณีในการไกล่เกลี่ย

(๓) การยอมรับหรือข้อความที่กระทำโดยคู่กรณีในการไกล่เกลี่ย

(๔) ข้อเสนอใด ๆ ที่เสนอโดยผู้ประนีประนอม

(๕) ข้อเท็จจริงที่ได้แสดงให้เห็นถึงความเต็มใจที่จะยอมรับข้อเสนอนในการไกล่เกลี่ย

(๖) เอกสารที่จัดทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะใช้หรือใช้ในการไกล่เกลี่ยโดยเฉพาะ

อนึ่ง พยานหลักฐานใดที่ใช้ในการไกล่เกลี่ย หากเป็นพยานหลักฐานที่น่าสืบได้อยู่แล้วในกระบวนการอนุญาโตตุลาการ กระบวนพิจารณาของศาล หรือเพื่อดำเนินการอื่นใด ย่อมไม่ต้องห้ามแต่ประการใด^{๔๔}

^{๔๔} ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓๘.

๑.๙ การสิ้นสุดแห่งกระบวนการไกล่เกลี่ยในศาล

กระบวนการไกล่เกลี่ยในศาลจะสิ้นสุดลงในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) คู่กรณีตกลงระงับข้อพิพาทด้วยการถอนคำร้อง หรือขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามข้อตกลงหรือสัญญา ประนีประนอมยอมความ

(๒) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ประสงค์ให้ทำการไกล่เกลี่ย อีกต่อไป

(๓) คู่กรณีไม่สามารถระงับข้อพิพาทได้ภายในระยะเวลา ที่กำหนด

(๔) ผู้ประนีประนอมเห็นว่าการดำเนินการไกล่เกลี่ยต่อไป จะไม่เป็นประโยชน์แก่คดี

(๕) ผู้รับผิดชอบราชการศาลเห็นว่าการดำเนินการ ไกล่เกลี่ยต่อไป จะไม่เป็นประโยชน์แก่คดี^{๔๕}

๑.๑๐ ประโยชน์ของการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

(๑) คู่กรณีสามารถขอไกล่เกลี่ยได้ด้วยตนเอง โดยไม่มี ค่าใช้จ่าย ไม่มีค่าธรรมเนียมศาล และมีเจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลืออย่างฉันทมิตร

(๒) การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ น้อยกว่าการฟ้องคดีต่อศาล

(๓) คู่กรณีไม่มีสถานะเป็นโจทก์หรือจำเลย และ ไม่มีประวัติว่าถูกฟ้องคดีต่อศาล

^{๔๕} ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๔ ข้อ ๓๕.

(๔) มีผู้ประนีประนอมประจำศาลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านช่วยไกล่เกลี่ยเพื่อหาทางออกร่วมกัน

(๕) ช่วยรักษาสัมพันธภาพอันดีระหว่างคู่กรณี

(๖) คู่กรณีสามารถเลือกวันนัดไกล่เกลี่ยได้ด้วยตนเอง

(๗) คู่กรณีสามารถเลือกไกล่เกลี่ยด้วยวิธีการออนไลน์ได้

(๘) หากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายเห็นพ้องต้องกันสามารถยื่นคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาตามยอม และเมื่อคู่กรณีฝ่ายหนึ่งผิดสัญญาประนีประนอมยอมความ คู่กรณีอีกฝ่ายสามารถขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีอีก

(๙) กรณีที่การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง โดยคู่กรณีตกลงกันไม่ได้ และอายุความครบกำหนดไปแล้ว หลังจากยื่นคำร้องหรือจะครบกำหนดภายในหกสิบวันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง ให้อายุความขยายออกไปอีกหกสิบวันนับแต่วันที่การไกล่เกลี่ยสิ้นสุดลง

(๑๐) กระบวนการไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องสามารถดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการและมีคำพิพากษาตามยอมจนสิ้นสุดกระบวนการได้ที่ศาลยุติธรรม (ONE – STOP SERVICE)

ส่วนที่ ๒
การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
ตามพระราชบัญญัติ
การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ส่วนที่ ๒ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒) และสำนักงานศาลยุติธรรม ได้ออกระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดให้มีการนำวิธีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทมาใช้กับข้อพิพาท ทางแพ่งบางประเภท ได้แก่ ข้อพิพาททางแพ่งที่มีทุนทรัพย์ ไม่เกินห้าล้านบาท ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่มีใช้ข้อพิพาท เกี่ยวด้วยกรรมสิทธิ์ ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และข้อพิพาท ทางอาญาบางประเภท ได้แก่ ความผิดอันยอมความได้ ความผิด หลุโทษ และความผิดหลุโทษอื่นที่ไม่กระทบต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา โดยแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดังกล่าว หากคู่กรณีสามารถตกลงกันได้ โดยความยินยอมของคู่กรณีทั้งสองฝ่าย ทำให้สามารถยุติหรือระงับข้อพิพาทโดยเร็ว เกิดความสมานฉันท์ขึ้นในสังคม ถือว่าเป็นกฎหมายที่ช่วยให้ศาลยุติธรรมสามารถอำนวยความสะดวกให้ประชาชนได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล และค่าใช้จ่าย ประชาชนสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้

อย่างแท้จริง ทำให้ปริมาณคดีขึ้นสู่ศาลลดน้อยลง ลดปัญหาความขัดแย้ง และเสริมสร้างสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข^{๔๖}

๒.๑ ผู้มีสิทธิขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ผู้ที่มีสิทธิยื่นขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มีดังนี้

(๒.๑.๑) กรณีข้อพิพาททางแพ่ง

(๑) บุคคลธรรมดา

บุคคลที่จะเป็นคู่ความ ซึ่งอาจจะเป็นประชาชน (บุคคลธรรมดา) รวมถึงบุคคลผู้มีสิทธิกระทำความผิดนั้น ๆ ตามกฎหมาย ได้แก่ ผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้อนุบาลของผู้ไร้ความสามารถ และผู้แทนเฉพาะคดี หรือในฐานะทนายความ

(๒) นิติบุคคล

นิติบุคคลได้แก่คนหมู่หนึ่งหรือกองทรัพย์สิน หรือกิจการอันใดอันหนึ่งซึ่งกฎหมายให้สิทธิและหน้าที่ไว้ต่างหากจากบุคคลธรรมดา และจะเป็นนิติบุคคลได้โดยก่อตั้งขึ้นด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือ

^{๔๖} พงษ์ธวัฒน์ บุญพิทักษ์. (๒๕๖๓). การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตริ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๖, ๑ กันยายน).

กฎหมายอื่นที่บัญญัติว่าเป็นนิติบุคคล ยังรวมถึงผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นของนิติบุคคล

(๓) ผู้รับมอบอำนาจจากข้อ ๑ และข้อ ๒

หากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลหรือบุคคลมีสิทธิกระทำการแทนบุคคลนั้น ๆ ตามกฎหมายไม่ดำเนินการเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทเอง อาจมอบอำนาจให้บุคคลใดเป็นผู้แทนในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก็ได้

(๒.๑.๒) กรณีข้อพิพาททางอาญา

(๑) ผู้ต้องหา หมายถึงบุคคลผู้ถูกหาว่าได้กระทำความผิด แต่ยังมีได้ถูกฟ้องต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๒)

(๒) ผู้เสียหาย หมายถึงบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๔)

๒.๒ ศาลที่มีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๖ ได้กำหนดเขตอำนาจศาลในการรับคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ดังนี้

(๑) กรณีที่ยื่นต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาท

(๑.๑) คู่กรณีสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อศาลที่เกิดมูลคดี หรือ

(๑.๒) คู่กรณีสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อศาลที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

(๒) กรณีที่ยื่นต่อสำนักส่งเสริมงานตุลาการ

คู่กรณีสามารถยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อสำนักส่งเสริมงานตุลาการ หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร^{๔๗}

ดังนั้น ศาลที่มีอำนาจไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้แก่ กลุ่มศาลอาญาในกรุงเทพมหานคร กลุ่มศาลแพ่งในกรุงเทพมหานคร ศาลจังหวัด และศาลแขวง **แต่ไม่รวมถึง** ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ศาลเยาวชนและครอบครัว

^{๔๗} สำนักส่งเสริมงานตุลาการ. (๒๕๖๒). คู่มือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒. หน้า ๑๓.

จังหวัด ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค^{๔๘}

๒.๓ ช่องทางในการยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

คู่กรณีสามารถแจ้งความประสงค์ขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท กับสำนักอำนวยการประจำศาล หรือสำนักงานประจำศาล หรือ สำนักส่งเสริมงานตุลาการ โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือด้วยตนเอง ต่อผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาล หรือผู้อำนวยการ สำนักงานประจำศาล หรือผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการ หรือทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือช่องทางอื่นตามที่ นายทะเบียนกำหนด^{๔๙}

๒.๔ ประเภทข้อพิพาทที่คู่กรณีสามารถขอไกล่เกลี่ย ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อพิพาทที่คู่กรณีสามารถขอไกล่เกลี่ยได้ มีดังนี้

(๒.๔.๑) ข้อพิพาททางแพ่ง

ข้อพิพาททางแพ่ง หมายถึง ข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น ระหว่างบุคคลสองฝ่ายหรือมากกว่าสองฝ่าย เกี่ยวกับสิทธิหรือ หน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายแพ่ง ซึ่งบุคคลที่ถูกโต้แย้งสิทธิ

^{๔๘} เนติภูมิ มายสกุล. (๒๕๖๖). คำถาม-คำตอบ ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตาม พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://oja.coj.go.th/th/content/category/detail/id/๘๘/cid/๘๘/id/๓๘๖๐๐๘>. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๖, ๑๔ ธันวาคม).

^{๔๙} ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตาม พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๔.

จะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจ เพื่อให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดีและบังคับตามข้อพิพาทนั้น

ข้อพิพาททางแพ่งที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๔ วรรคสอง (๑) มีดังนี้

(๑) ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินที่มีใช้ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์

ได้แก่ ข้อพิพาทที่เกี่ยวกับที่ดินเท่านั้น ไม่รวมถึงข้อพิพาทที่เกี่ยวกับทรัพย์สินอื่นที่ติดกับที่ดินหรือประกอบเป็นอันเดียวกับที่ดิน รวมทั้งสิทธิทั้งหลายอันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ที่ดิน ทั้งนี้ ข้อพิพาทนั้นต้องมีใช้ข้อพิพาทที่โต้แย้งกันเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ คือ ความเป็นเจ้าของที่ดิน

(๒) ข้อพิพาทระหว่างทายาทเกี่ยวกับทรัพย์สินมรดก

ได้แก่ ข้อพิพาทระหว่างทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกด้วยกันเท่านั้น ส่วนข้อพิพาททางแพ่งระหว่างทายาทกับบุคคลภายนอกจะนำมาไกล่เกลี่ยไม่ได้

ทั้งนี้ ทรัพย์สินมรดก หมายถึง ทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตายที่ตกทอดแก่ทายาท เมื่อผู้ตายถึงแก่ความตาย รวมทั้งสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่ผู้ตายมีอยู่ เว้นแต่ตามกฎหมายหรือโดยสภาพแล้วเป็นการเฉพาะตัวของผู้ตายโดยแท้^{๕๐}

^{๕๐} คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๗๖๓/๒๕๖๕

(๓) ข้อพิพาทอื่นตามที่กำหนดใน

พระราชกฤษฎีกา

เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่เปิดช่องทางให้นำข้อพิพาททางแพ่งที่ไกล่เกลี่ยไม่ได้ตามพระราชบัญญัตินี้ มากำหนดไว้ให้เป็นข้อพิพาทที่ไกล่เกลี่ยได้ โดยวิธีการเพิ่มเติม ซึ่งไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย

(๔) ข้อพิพาทอื่นนอกจาก (๑) (๒) และ (๓)

ได้แก่ ข้อพิพาทที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตาม ข้อ (๑) (๒) และ (๓) หากข้อพิพาทนั้นมีทุนทรัพย์ที่พิพาทไม่เกิน ห้าล้านบาท หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ก็สามารถนำมาไกล่เกลี่ยได้

ข้อพิพาททางแพ่งที่ไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๔ วรรคสอง (๑) มีดังนี้

(๑) ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิแห่งสภาพบุคคล

สิทธิแห่งสภาพบุคคล ได้แก่ สิทธิตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๒ เช่น ข้อพิพาทที่มีประเด็นว่าบุคคลวิกลจริตเป็น คนไร้ความสามารถหรือไม่ เป็นต้น

(๒) ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว

หมายถึง ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิของ บุคคลที่มีอยู่ในทางครอบครัว เมื่อมีการจดทะเบียนสมรสกัน ตามกฎหมายแล้ว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความสัมพันธ์ในทาง

ครอบครัวหรือทรัพย์สิน การอุปการะเลี้ยงดูครอบครัว การหย่า การแบ่งสินสมรส การเรียกค่าทดแทน การเรียกค่าเลี้ยงชีพ บุตรบุญธรรม การรับรองบุตร เช่น การเรียกค่าทดแทนจากหญิงอื่นหรือชายอื่นที่มีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับภริยาหรือสามีของตน ขอให้การสมรสเป็นโมฆะ จึงเป็นข้อพิพาทที่ไม่สามารถไกล่เกลี่ยได้ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

แต่กรณีที่มีสัญญาหมั้นเรียกค่าทดแทน คู่หมั้นฝ่ายชายขอให้คืนของหมั้นและสินสอด ก็สามารถไกล่เกลี่ยได้ เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ก่อนเกิดเป็นครอบครัว จึงมิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว

(๓) ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์

ในอสังหาริมทรัพย์

กล่าวคือ ข้อพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ ไม่สามารถนำมาไกล่เกลี่ยได้ เช่น ข้อพิพาทที่มีประเด็นเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่มีโฉนด ทั้งนี้ กรรมสิทธิ์ คือ ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน โดยความเป็นเจ้าของทรัพย์สินเป็นผลให้เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิทั้งปวงที่ผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินมีอยู่เหนือทรัพย์สิน ได้แก่ สิทธิใช้สอย จำหน่าย ได้ดอกผล กับทั้งสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตน และสิทธิขัดขวางมิให้ผู้อื่นสอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้น โดยมีขอบด้วยกฎหมาย

(๒.๔.๒) ข้อพิพาททางอาญา

ข้อพิพาททางอาญาที่สามารถไกล่เกลี่ยได้ตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๔ วรรคสอง (๒) มีดังนี้

(๑) ความผิดอันยอมความได้

ความผิดอันยอมความได้ หมายถึง คดีความผิดที่ผู้เสียหายได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยตรง (ความผิดต่อส่วนตัว) แต่สังคมไม่ได้รับผลกระทบหรือเดือดร้อนจากการกระทำผิดนั้นด้วย ดังนั้น ผู้เสียหายจึงมีสิทธิเข้าดำเนินคดีได้เอง หรือมอบอำนาจให้รัฐดำเนินคดีแทนก็ได้ นอกจากนี้ ผู้เสียหายมีสิทธิยุติคดีเมื่อใดก็ได้ ไม่ว่าด้วยการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความก็ตาม

ความผิดอันยอมความได้ ได้แก่ ความผิดเกี่ยวกับการค้า มาตรา ๒๗๒ ความผิดเกี่ยวกับเพศ มาตรา ๒๗๘ มาตรา ๒๘๔ ความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน มาตรา ๓๐๙ วรรคแรก ความผิดต่อเสรีภาพ มาตรา ๓๑๐ วรรคแรก มาตรา ๓๑๑ วรรคแรก ความผิดฐานเปิดเผยความลับ มาตรา ๓๒๒ ถึงมาตรา ๓๒๔ ความผิดฐานหมิ่นประมาท มาตรา ๓๒๖ ถึงมาตรา ๓๒๘ ความผิดฐานฉ้อโกง มาตรา ๓๔๑ มาตรา ๓๔๒ มาตรา ๓๔๔ ถึงมาตรา ๓๕๐ ความผิดฐานยักยอก มาตรา ๓๕๒ ถึงมาตรา ๓๕๕ ความผิด

ฐานทำให้เสียทรัพย์ มาตรา ๓๕๘ มาตรา ๓๕๙ ความผิดฐาน
บุกรุก มาตรา ๓๖๒ ถึงมาตรา ๓๖๔

(๒) ความผิดลหุโทษ

ความผิดลหุโทษ หมายถึง ความผิด
อาญาแผ่นดินที่เกิดจากการกระทำผิดเล็กน้อย มีอัตราโทษ
จำคุกไม่เกิน ๑ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑๐,๐๐๐ บาท หรือ
ทั้งจำทั้งปรับ ตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งหน่วยงานของ
รัฐสามารถนำความผิดลหุโทษมาไกล่เกลี่ยเพื่อระงับข้อพิพาท
ทางอาญาได้ ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท
พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๕(๒) ได้แก่ ความผิดฐานประมาท
เป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับอันตรายแก่กายและจิตใจ มาตรา ๓๔๐
ความผิดฐานทำร้ายร่างกายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตราย
แก่กายและจิตใจ มาตรา ๓๔๑ ความผิดฐานทำให้ผู้อื่นเกิด
ความกลัวหรือตกใจโดยการขู่เข็ญ มาตรา ๓๔๒ ความผิดฐาน
ดูหมิ่นซึ่งหน้าหรือด้วยการโฆษณา มาตรา ๓๔๓ ความผิดฐาน
ไล่ต้อนหรือทำสัตว์เข้าสวนไร่นาของผู้อื่น มาตรา ๓๔๔ ความผิด
ฐานปล่อยปละละเลยให้สัตว์เข้าในสวนไร่นาของผู้อื่น มาตรา ๓๔๕
ความผิดฐานกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการรังแก หรือ
ข่มเหงผู้อื่น มาตรา ๓๔๗ และความผิดลหุโทษอื่นที่ไม่กระทบ

ต่อส่วนรวมตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา^{๕๑}

๒.๕ กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ขั้นตอนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ มีดังนี้

(๒.๕.๑) การยื่นคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

เมื่อมีข้อพิพาททางแพ่งหรือข้อพิพาททางอาญาเกิดขึ้น คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งประสงค์ให้มีการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาข้อพิพาทที่ได้มีการไกล่เกลี่ย หรือต่อศาลที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล

ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จะยื่นคำร้องต่อสำนักส่งเสริมงานตุลาการเพื่อขอให้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทได้^{๕๒}

^{๕๑} เนติภูมิ มายสกุล. (๒๕๖๖). คำถาม-คำตอบ ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://oja.coj.go.th/content/category/detail/id/๘๘/cid/๘๘/id/๓๘๖๐๐๘>. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๖, ๑๔ ธันวาคม).

^{๕๒} ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๖.

(๒.๕.๒) รูปแบบของคำร้อง

คำร้องต้องทำเป็นหนังสือประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

- (๑) ข้อพิพาทหรือข้อเรียกร้องตามกฎหมาย
- (๒) คำบรรยายอันเกี่ยวกับลักษณะแห่งข้อพิพาท ได้แก่ ข้อเท็จจริงอันเป็นมูลเหตุแห่งข้อเรียกร้อง ข้อกฎหมายหรือข้ออ้างทั้งหลายที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อพิพาท และคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์หรือจำนวนเงินที่เรียกร้อง สถานที่ที่มูลคดีเกิดหรือข้อเท็จจริงทั้งหลายเกี่ยวกับการกระทำความผิด สถานที่ซึ่งเกิดการกระทำนั้นและฐานความผิด
- (๓) ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณีอีกฝ่าย
- (๔) หนังสือแสดงความสมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทของคู่กรณีอีกฝ่าย^{๕๓}

(๒.๕.๓) การพิจารณารับคำร้อง

(๑) เมื่อศาลหรือสำนักส่งเสริมงานตุลาการได้รับคำร้องแล้ว ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาล หรือผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาล หรือผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการ ตรวจสอบข้อความในคำร้องและเอกสารประกอบ เมื่อเห็นว่าคำร้องมีข้อความและหลักฐานครบถ้วน เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนรับคำร้องพร้อมกับออกหลักฐานแสดงการรับให้แก่ผู้ยื่นคำร้อง กรณีที่ตรวจสอบคำร้องแล้ว

^{๕๓} ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๕.

เห็นว่า คำร้องไม่ถูกต้องหรือมีรายการไม่ครบถ้วน มีคำสั่งไม่รับหรือคืนคำร้องนั้นไปให้คู่กรณีทำมาใหม่ หรือแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนดและกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นสมควร^{๕๔}

ทั้งนี้ ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาล หรือผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาล หรือผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการ มีคำสั่งรับคำร้อง เมื่อมีหลักเกณฑ์ครบถ้วน ภายในเวลา ๓ วันทำการ^{๕๕}

(๒) เมื่อผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลหรือผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาล หรือผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการมีคำสั่งรับคำร้องแล้ว ให้สอบถามความสมัครใจของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง โดยส่งหนังสือแจ้งให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งทราบโดยเร็ว และให้ตอบกลับมายังศาล หรือสำนักส่งเสริมงานตุลาการ หรือทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้อำนาจรับคำร้อง หากคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งตอบปฏิเสธหรือไม่ตอบกลับ มาภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้จำหน่ายคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ

กรณีที่ คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งตอบรับเข้าร่วมไกล่เกลี่ย ให้แจ้งแก่ผู้ยื่นคำร้องทราบโดยเร็ว

^{๕๔} ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๗.

^{๕๕} ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๘.

กรณีที่มีคู่กรณีมากกว่าสองฝ่าย และคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ตอบรับเข้าร่วมไกล่เกลี่ย ก็สามารถดำเนินการไกล่เกลี่ยระหว่างคู่กรณีที่สมัครใจเข้าร่วมการไกล่เกลี่ยได้

(๓) เมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งตอบรับเข้าร่วมไกล่เกลี่ยแล้ว ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการประจำศาลหรือผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลหรือผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมงานตุลาการ ส่งหนังสือแจ้งคู่กรณีทุกฝ่ายทราบพร้อมทั้งกำหนดวัน เวลาและสถานที่ ให้คู่กรณีทุกฝ่ายมาพร้อมกันและกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยและเลือกผู้ไกล่เกลี่ย^{๕๖}

(๒.๕.๔) การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

ในวันนัดกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยและเลือกผู้ไกล่เกลี่ย คู่กรณีทั้งสองฝ่ายตกลงกันกำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยและเลือกผู้ไกล่เกลี่ยจากบัญชีผู้ไกล่เกลี่ยต่อสำนักอำนวยการประจำศาลยุติธรรม หรือสำนักงานประจำศาลยุติธรรม หรือสำนักส่งเสริมงานตุลาการ แล้วแต่กรณี เพื่อแต่งตั้งเป็นผู้ไกล่เกลี่ย

^{๕๖} ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๒๗ - ๓๐.

การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยดำเนินการ ดังนี้^{๕๗}

(๑) กรณีผู้ไกล่เกลี่ย ๑ คน คู่กรณีร่วมกัน
แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย

(๒) กรณีผู้ไกล่เกลี่ย ๒ คน คู่กรณีแต่ละฝ่าย
แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยฝ่ายละ ๑ คน

(๓) กรณีผู้ไกล่เกลี่ย ๓ คน คู่กรณีแต่ละฝ่าย
แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยฝ่ายละ ๑ คน และคู่กรณีทุกฝ่ายร่วมกัน
แต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนที่สาม

หากคู่กรณีไม่สามารถแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยได้
คู่กรณีอาจขอให้สำนักส่งเสริมงานตุลาการหรือศาลเสนอ
รายชื่อผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นผู้ไกล่เกลี่ย หรืออาจตกลงกันให้
สำนักส่งเสริมงานตุลาการหรือศาลแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยคนหนึ่ง
หรือหลายคน โดยพิจารณาถึงคุณสมบัติ ทักษะ ความเหมาะสม
กับลักษณะข้อพิพาท และความพอใจของคู่กรณีทุกฝ่ายเท่าที่
จะพึงกระทำได้ แต่กรณีที่คู่กรณีทั้งสองฝ่ายไม่สามารถร่วมกัน
กำหนดจำนวนผู้ไกล่เกลี่ยและเลือกผู้ไกล่เกลี่ยได้ และมีได้ร้องขอ
ให้สำนักอำนวยการประจำศาล หรือสำนักงานประจำศาล
หรือสำนักส่งเสริมงานตุลาการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ย ให้จำหน่ายคำร้อง
ทั้งนี้ การแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยจะต้องได้รับความยินยอมจาก
ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งด้วย

^{๕๗} สำนักส่งเสริมงานตุลาการ. (๒๕๖๒). คู่มือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตาม
พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒. หน้า ๙.

(๒.๕.๕) การคัดค้านผู้ไกล่เกลี่ย

กรณีที่มีข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของผู้ไกล่เกลี่ยในการปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ย ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๓ และคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งคัดค้าน หรือผู้ไกล่เกลี่ยเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ผู้ไกล่เกลี่ยหยุดการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไว้ก่อน และแจ้งให้ศาลหรือสำนักส่งเสริมงานตุลาการมีคำสั่งต่อไป

หากปรากฏความในภายหลังที่มีการทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทแล้วว่าผู้ไกล่เกลี่ยที่ทำการไกล่เกลี่ยมิได้เปิดเผยข้อเท็จจริง ซึ่งอาจเป็นเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางและความเป็นอิสระของผู้ไกล่เกลี่ย หรือการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยไม่ชอบด้วยกฎหมาย บันทึกข้อตกลงนั้นไม่เสียไป แต่ไม่ตัดสิทธิคู่กรณีในการพิสูจน์เพื่อให้ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลงดังกล่าว^{๕๘}

^{๕๘} พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๔.

(๒.๕.๖) การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่ง การไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางแพ่งมีขั้นตอน ดังนี้

(๑) การดำเนินการไกล่เกลี่ย^{๕๙}

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยผู้ไกล่เกลี่ยอาจตกลงกับคู่กรณีเพื่อกำหนดกรอบเวลาและแผนการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

ก่อนเริ่มต้นไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ผู้ไกล่เกลี่ยสอบถามข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับข้อพิพาท ความประสงค์ของคู่กรณีที่จะระงับข้อพิพาท และข้อเท็จจริงอื่นที่เกี่ยวข้องกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท จากนั้นผู้ไกล่เกลี่ยอธิบายให้คู่กรณีเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือผอนปรนเข้าหากันอันนำไปสู่การตกลงกันได้

ผู้ไกล่เกลี่ยต้องดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทต่อหน้าคู่กรณีทุกฝ่าย เว้นแต่เพื่อประโยชน์ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในบางสถานการณ์ ผู้ไกล่เกลี่ยอาจดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทลับหลังคู่กรณีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด แต่ผู้ไกล่เกลี่ยต้องแจ้งถึงการดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้คู่กรณีฝ่ายที่มีได้เข้าร่วมทราบด้วย

^{๕๙} สำนักส่งเสริมงานตุลาการ. (๒๕๖๒). คู่มือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒. หน้า ๑๐.

ผู้ไกล่เกลี่ยอาจอนุญาตให้ทนายความ หรือที่ปรึกษาของคู่กรณี หรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าร่วม การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท^{๖๐}

(๒) สิทธิของคู่กรณีระหว่างการไกล่เกลี่ย และการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน

(๒.๑) ในระหว่างการดำเนินการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิถอนตัวจากการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท โดยทำเป็นหนังสือแจ้งต่อผู้ไกล่เกลี่ย^{๖๑}

(๒.๒) คู่กรณีมีสิทธิเจรจาเพื่อหา ข้อตกลงร่วมกันได้โดยอิสระ ทั้งนี้ ข้อตกลงนั้นต้องไม่เป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมาย เป็นการพันวิสัย หรือขัดต่อ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน^{๖๒}

(๓) การทำบันทึกข้อตกลงการไกล่เกลี่ย ข้อพิพาท

เมื่อคู่กรณีทั้งสองฝ่ายสามารถเจรจา ตกลงกันได้ ผู้ไกล่เกลี่ยบันทึกข้อตกลงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท หรือจัดให้มีการบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทไว้เป็น ลายลักษณ์อักษร และให้คู่กรณีและผู้ไกล่เกลี่ยลงลายมือชื่อ ไว้แล้ว โดยบันทึกข้อตกลงนั้น ต้องมีรายละเอียด ดังนี้

^{๖๐} พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๖ วรรคท้าย

^{๖๑} พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๗

^{๖๒} สำนักส่งเสริมงานตุลาการ. (๒๕๖๒). คู่มือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตาม พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒. หน้า ๑๐.

และพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๘

- (๑) ชื่อและที่อยู่ของคู่กรณี
- (๒) ข้อพิพาทตามกฎหมาย
- (๓) ความสมัครใจเข้าร่วม

การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

(๔) สาระสำคัญของข้อตกลงอันเป็นผลของการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เช่น การชดใช้เยียวยาความเสียหาย เจือหนี้ที่คู่กรณีต้องปฏิบัติหรืองดเว้นปฏิบัติ ระยะเวลาดำเนินการ และข้อตกลงที่ไม่ติดใจที่จะรับการชดใช้เยียวยาความเสียหาย^{๖๓}

หากคู่กรณีไม่สามารถตกลงระงับข้อพิพาท ให้ยุติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และจำหน่ายคำร้องขอไกล่เกลี่ยข้อพิพาท

(๕) การบังคับตามข้อตกลงระงับ

ข้อพิพาททางแพ่ง^{๖๔}

เมื่อคู่กรณีเจรจาไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ และมีการทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทกันแล้ว หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงดังกล่าว คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องสามารถยื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อให้บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้ ซึ่งมีกระบวนการดังนี้

^{๖๓} เรื่องเดียวกัน, ๑๑. และ

พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๐.

^{๖๔} พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๒.

(๔.๑) การร้องขอต่อศาลให้บังคับ

ตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท

เมื่อคู่กรณีฝ่ายหนึ่งเรียกร้องให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทแล้ว แต่คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องนั้นไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท คู่กรณีฝ่ายที่เรียกร้องต้องยื่นคำร้องขอต่อศาลที่มีการทำบันทึกข้อตกลงระงับข้อพิพาทในเขตศาลนั้น หรือศาลที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล หรือศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาซึ่งได้มีการไกล่เกลี่ยนั้น ภายใน ๓ ปีนับแต่วันที่อาจบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้ เพื่อให้บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท และให้เสียค่าขึ้นศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในอัตราเดียวกับคำร้องขอให้ศาลบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการในประเทศ (ทุนทรัพย์ไม่เกินห้าสิบล้านบาท เสียอัตราร้อยละ ๐.๕ ของจำนวนที่ร้องขอให้ศาลบังคับ แต่ไม่เกินห้าหมื่นบาท ส่วนที่เกินห้าสิบล้านบาทขึ้นไป เสียอัตราร้อยละ ๐.๑) หากคู่กรณีไม่ได้ร้องขอต่อศาลให้บังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทภายในกำหนดเวลาดังกล่าว มีผลให้มูลหนี้ตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทนั้นเป็นอันระงับไป^{๖๕}

^{๖๕} สำนักส่งเสริมงานตุลาการ. (๒๕๖๒). คู่มือการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒. หน้า ๑๑.

(๔.๒) การมีคำสั่งและการอุทธรณ์ คำสั่งบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท^{๖๖}

เมื่อศาลได้ส่วนแล้ว ศาลจะมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาท เว้นแต่ ความปรากฏแก่ศาลหรือคู่กรณีซึ่งถูกบังคับตามข้อตกลงนั้น พิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า

(๑) คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้บกพร่องในเรื่องความสามารถที่จะเข้าทำข้อตกลงระงับข้อพิพาท

(๒) มูลเหตุแห่งข้อพิพาทหรือข้อตกลงระงับข้อพิพาทมีลักษณะเป็นการต้องห้ามขัดแย้งโดยกฎหมายเป็นการพนันวิสัย หรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(๓) ข้อตกลงระงับข้อพิพาทเกิดจากกลฉ้อฉล บังคับ ชูเชื้อ หรือกระทำการโดยมิชอบด้วยประการใด ๆ

(๔) มีเหตุเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้ไกล่เกลี่ยตามมาตรา ๒๔ ที่มีผลต่อการทำบันทึกข้อตกลงอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๓ วรรคท้าย ยังได้บัญญัติห้ามมิให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ให้อุทธรณ์ได้ หากเป็นกรณีดังนี้

^{๖๖} พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๓ (๑) – (๔). และ มาตรา ๓๓ วรรคท้าย.

(๑) ศาลมีคำสั่งไม่บังคับตามข้อตกลง
ระงับข้อพิพาท

(๒) ศาลมีคำสั่งไม่เป็นไปตามข้อตกลง
ระงับข้อพิพาท

(๓) ศาลมีคำสั่งบังคับตามข้อตกลง
ระงับข้อพิพาทโดยฝ่าฝืนวรรคหนึ่ง

คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นอุทธรณ์
ให้เป็นที่สุด

(๒.๕.๗) การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา

การดำเนินการไกล่เกลี่ยข้อพิพาททางอาญา หากคดีอยู่ระหว่างสอบสวน หรือพิจารณาคดีของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล ศาลหรือสำนักส่งเสริมงานตุลาการ แจ้งให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลทราบ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลอาจขอการสอบสวน การสั่งคดี การพิจารณาคดีหรือพิพากษาคดีไว้ก่อนจนกว่า จะรู้ผลการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก็ได้ เมื่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท เสร็จสิ้นแล้ว ให้ศาลหรือสำนักส่งเสริมงานตุลาการแจ้งผล การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาลทราบ ในกรณีที่คู่กรณีตกลงระงับข้อพิพาทกันได้ ให้ส่งสำเนานั้นถึงข้อตกลงดังกล่าวไปด้วย ส่วนกรณีที่ไม่ ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทไม่เป็นผล ให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล สอบสวน สั่งคดีหรือพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป

กรณีที่คู่กรณีทำข้อตกลงระงับข้อพิพาททางอาญา โดยที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสิทธิฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ เมื่อคู่กรณีได้ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทในส่วนแพ่งแล้ว หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทในส่วนแพ่ง ให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งดำเนินการขอให้มีการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทได้^{๖๗}

^{๖๗} พระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๓๗.

บรรณานุกรม

กฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๒) พ.ศ. ๒๕๖๓

พระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไต่ถาม พ.ศ. ๒๕๕๔

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไต่ถามก่อนฟ้อง พ.ศ. ๒๕๖๓

ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการยื่นคำร้องขอและการบังคับตามข้อตกลงระงับข้อพิพาทตามมาตรา ๓๒ และการมีคำสั่งตามมาตรา ๓๓ ตามพระราชบัญญัติการไต่ถามข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๓

ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การไต่ถามก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตีร
ประกาศสำนักงานศาลยุติธรรม เรื่อง การไต่ถามก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตีร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

บรรณานุกรม

กฎหมาย

ระเบียบสำนักงานศาลยุติธรรมว่าด้วยการไถ่เกลี้ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไถ่เกลี้ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒ พ.ศ. ๒๕๖๒

หนังสือ

คณะทำงานพัฒนาระบบไถ่เกลี้ยก่อนฟ้อง. (๒๕๖๖). *คู่มือแนวปฏิบัติไถ่เกลี้ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตีรี สำหรับเจ้าหน้าที่พิมพ์ครั้งที่ ๑* กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลยุติธรรม.

เรวัตร จันทรพิณีจ. (๒๕๓๘). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันและขั้นตอน*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักส่งเสริมงานตุลาการ. (๒๕๖๒). *คู่มือการไถ่เกลี้ยข้อพิพาทตามพระราชบัญญัติการไถ่เกลี้ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒*. พิมพ์ครั้งที่ ๑ กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลยุติธรรม.

วารสาร

ตรีเนตร สารพงษ์ และอิชวัต สุจินันสกุล. (๒๕๕๔, มกราคม - เมษายน) การห้ามใช้ตราประทับในเช็คกับปัญหาความรับผิดของผู้แทนนิติบุคคล. *วารสารตุลาการ*, ๑(๕๘), หน้า ๑๓๐ - ๑๓๑.

บรรณานุกรม

วารสาร

ไพจิตร บุญญพันธุ์. (๒๕๔๘, กันยายน – ธันวาคม). ผู้แทน
ของนิติบุคคลและผู้มีอำนาจทำการแทนนิติบุคคลคือใคร :
ผู้ทำการแทนสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.
วารสารดุลพาห, ๓(๕๒), หน้า ๑๐.

ข้อมูลออนไลน์ หรือสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

ตรัสถณ ภัทรกรพงศ์. (๒๕๖๖). การบังคับใช้ประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๔๔/๑ : ศักยภาพการทำ
สัญญาประนีประนอมยอมความในศาลเยาวชนและครอบครัว.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก https://library.coj.go.th/pdf-view.html?fid=๕๑๓๔๙&table=files_biblio : (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๗, ๒๒ กุมภาพันธ์).
เนติภูมิ มายสกุล. (๒๕๖๖). คำถาม-คำตอบ ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตริ.
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://oja.coj.go.th/th/content/category/detail/id/๘/cid/๘๔/iid/๓๘๖๐๐๘>. (วันที่ค้นข้อมูล :
๒๕๖๖, ๑๔ ธันวาคม).

ข้อมูลออนไลน์ หรือสารนิเทศบนอินเทอร์เน็ต

เนติภูมิ มายสกุล. (๒๕๖๖). คำถาม-คำตอบ ไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง ตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ. ๒๕๖๒. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://oja.coj.go.th/th/content/category/detail/vid/๘/cid/๘๔/iid/๓๘๖๐๐๘>. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๖, ๑๔ ธันวาคม).

พงษ์ธวัฒน์ บุญพิทักษ์. (๒๕๖๓). การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๐ ตี. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/ (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๖, ๑ กันยายน).
วิลาสินี สิทธิโสภณ. (๒๕๖๒). กฎหมายเกี่ยวกับคนไร้ความสามารถ และเสมือนไร้ความสามารถ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/elaw_parcy/. (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๕๖๗, ๒๐ กุมภาพันธ์).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

กฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด
และประกาศเกี่ยวกับ
การไต่ถามก่อนฟ้อง

ภาคผนวก ๒

แผนผังกระบวนการ
ใกล้เคียงก่อนฟ้อง
ตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง
มาตรา ๒๐ ตรี

ภาคผนวก ๓

แบบฟอร์มและตัวอย่าง
แบบฟอร์มที่เกี่ยวกับ
การไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

ภาคผนวก ๔

สื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ
การไถ่ถอนก่อนฟ้อง

คณะผู้จัดทำ

คณะทำงานพัฒนา
ระบบไกล่เกลี่ยก่อนฟ้อง

จัดทำโดย

สำนักส่งเสริมงานตุลาการ

ที่พึ่ง เที่ยงธรรม เท่าเทียม ทันโลก

สำนักส่งเสริมงานตุลาการ
๕๕ อาคารสำนักงานศาลยุติธรรม ชั้น ๑๙
ถนนรัชดาภิเษก
แขวงจอมพล เขตจตุจักร
กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

<https://oja.coj.go.th/>

Email : oja@coj.go.th